

MLADI I TRŽIŠTE RADA

NOVEMBAR 2020. GODINE

PODGORICA

- Istraživanje je rađeno na uzorku od 1.200 svršenih srednjoškolaca, studenata i svršenih studenata (starost anketiranih lica od 18 do 25 godina) , od kojih 53,5% čine ženska lica a 46,5 muška. Istraživanje je rađeno u periodu od 15.05.2020. do 10.10.2020. godine a uzorkovanje je vršeno telefonskim putem. Anketirana lica su iz sljedećih gradova: Bar, Budva, Kotor, Herceg Novi, Tivat, Podgorica, Cetinje, Nikšić, Kolašin, Bijelo Polje, Berane, Rožaje i Pljevlja. Istraživanje je rađeno za interne potrebe Nevladinog udruženje „Građanski aktivizam” koje je autor i realizator istraživanja. Strogo se zabranjuje neovlašćena distribucija istraživanja.

RADNI ANGAŽMAN

- Oko 31% anketiranih lica je odgovorilo da uprkos aktivnom traženju u trajanju od preko 6 mjeseci, još uvijek nijesu našli radni angažman
- 42,8% anketiranih lica je odgovorilo da je u roku od 2 godine uspjelo da pronađe radni angažman, dok je 25,7% anketiranih lica izjavilo da je u procesu apliciranja i traženja posla

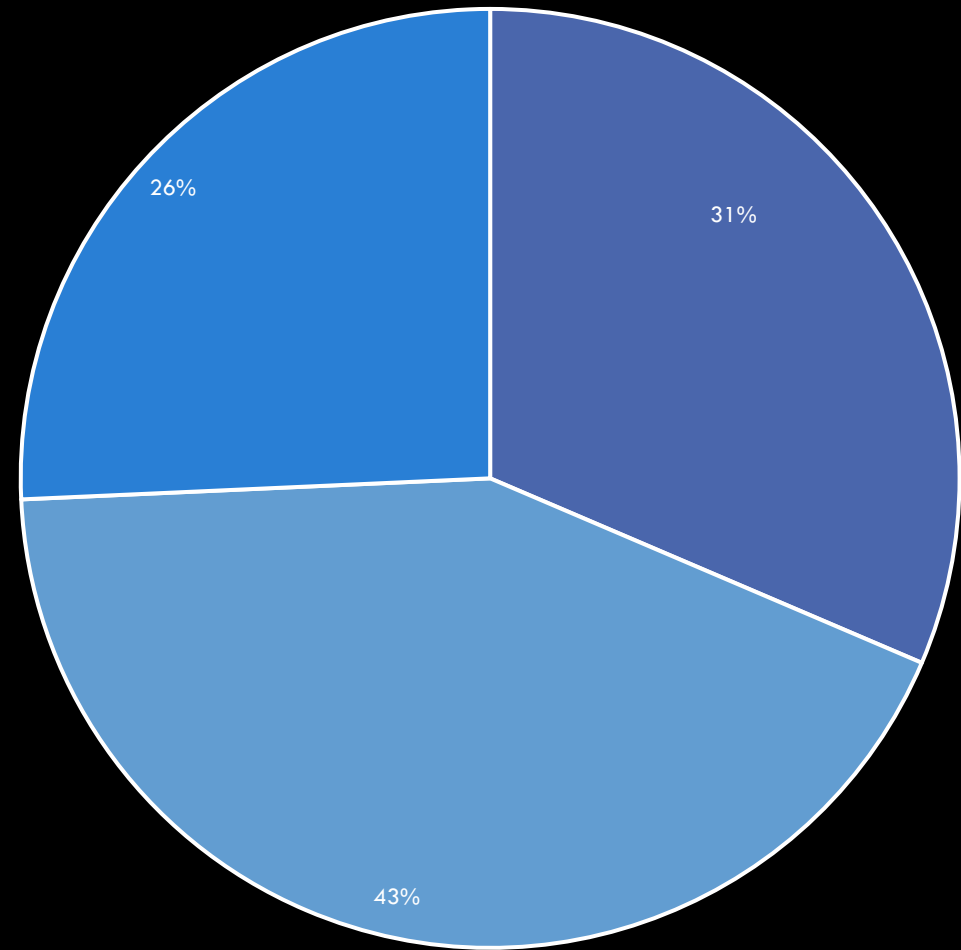
U procesu apliciranja

Imam posao

Nemam posao

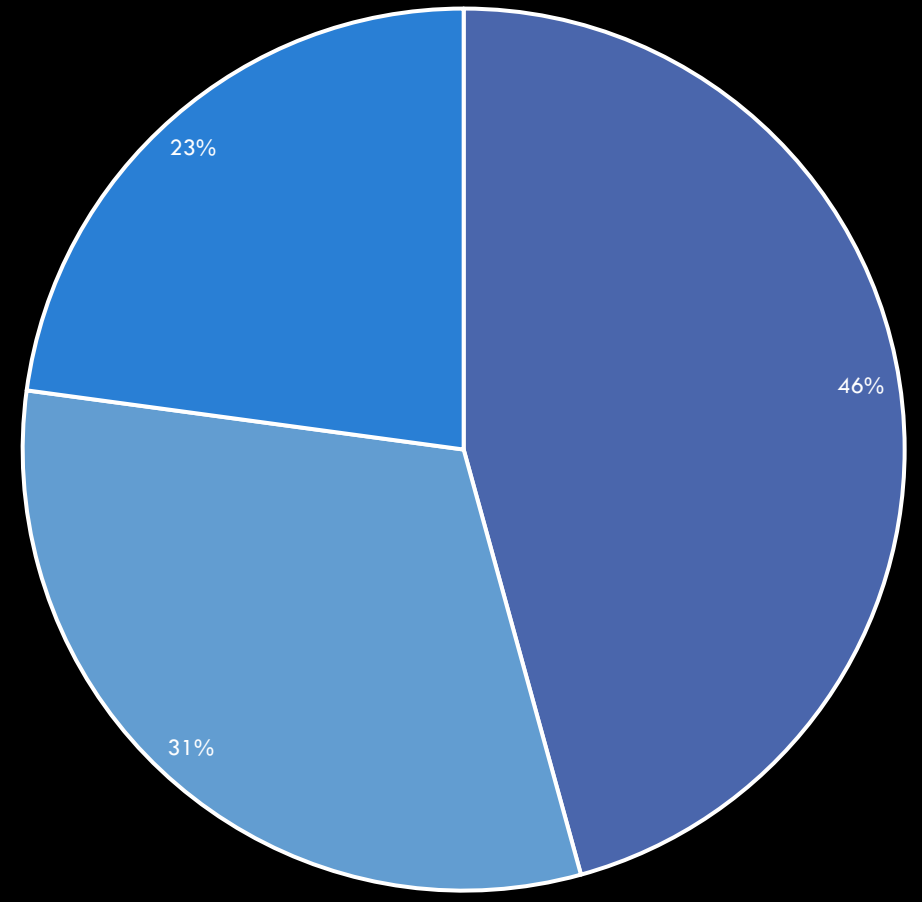
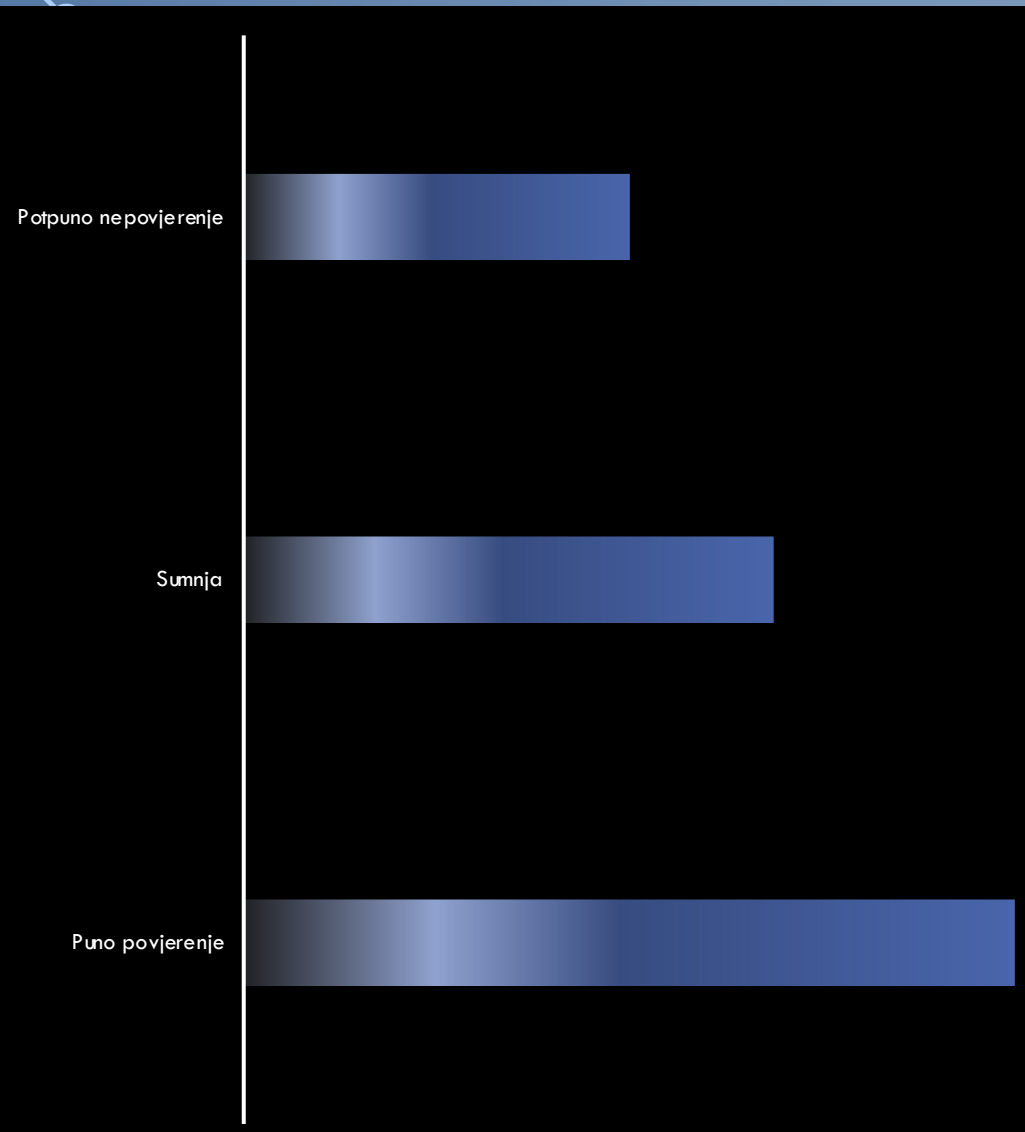

■ Nemam posao

■ Imam posao

■ U procesu apliciranja

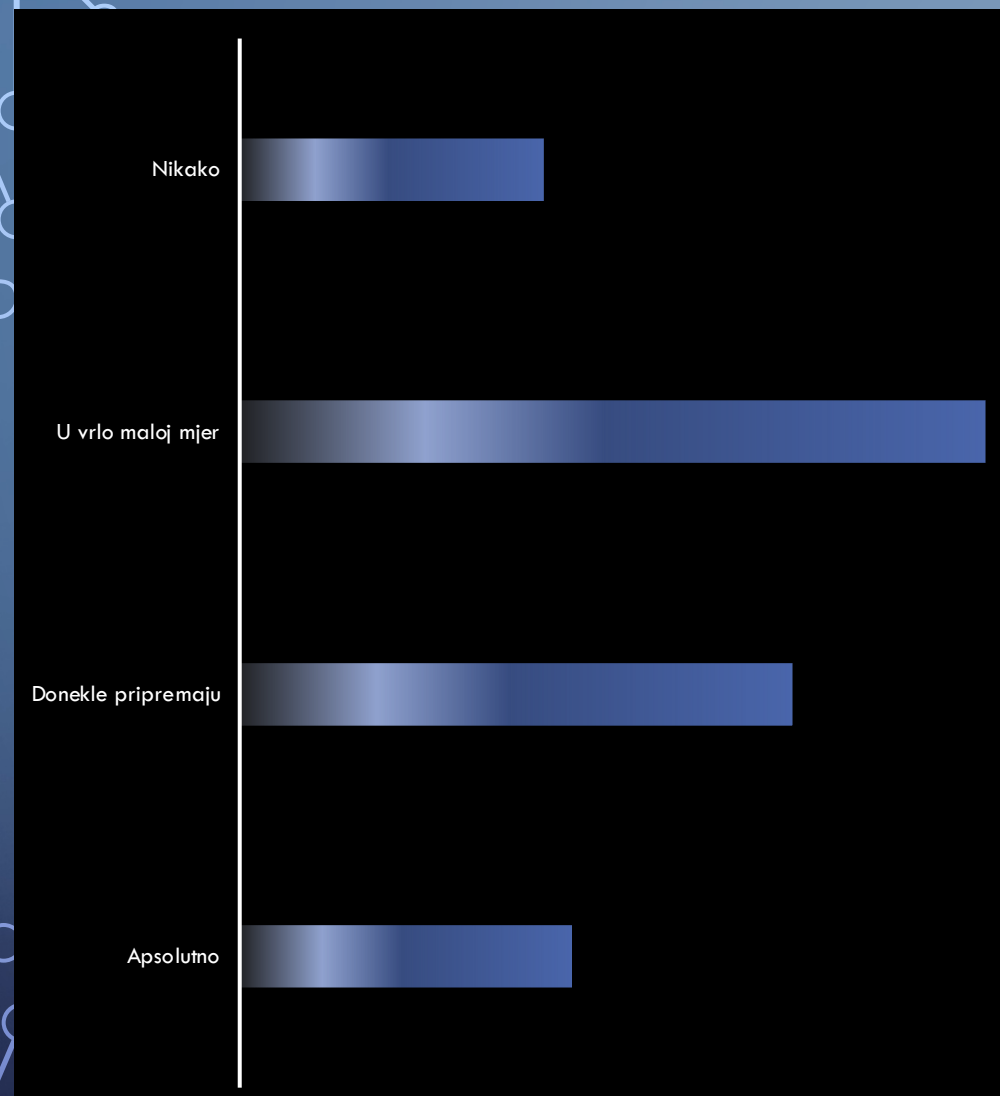
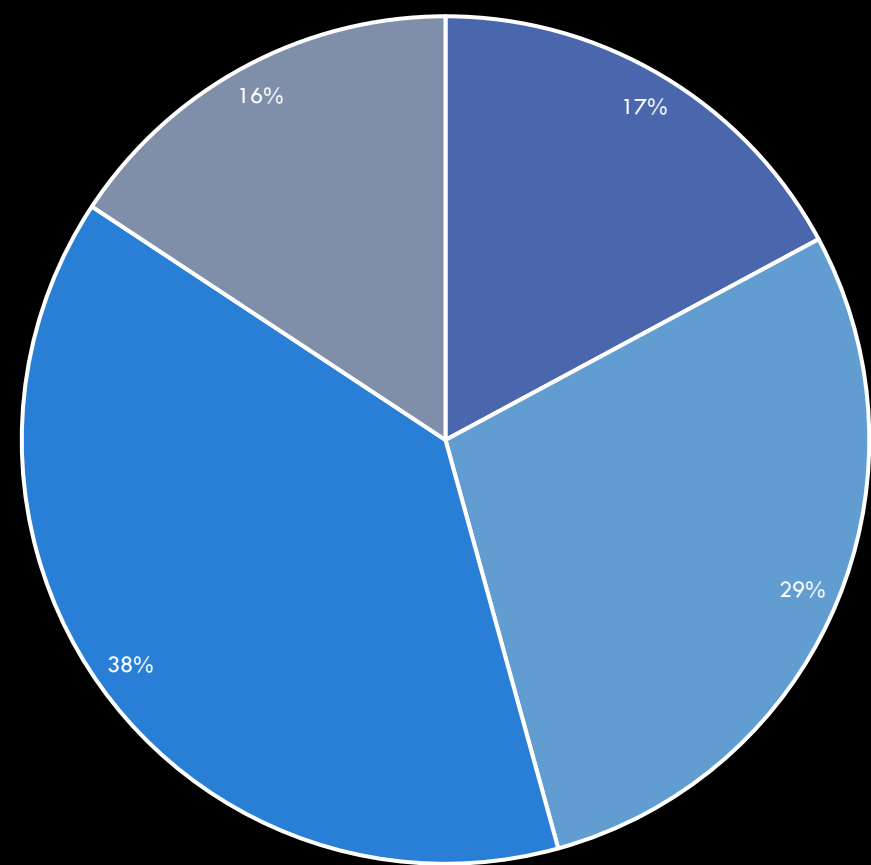
- Većina ispitanih lica sa radnim angažmanom je ocijenilo da na poslu imaju puno povjerenje i posvećenost starijih kolega (45,7%)
- Da u njihovo znanje i kapacitete sumnjaju starije kolege, kao i da im se ne posvećuju na poslu u dovoljnom obimu cijeni 31,4% anketiranih lica
- Potpuno nepovjerenje od strane starijih kolega na poslu osjeća 22,8% anketiranih lica

■ Puno povjerenje ■ Sumnja ■ Potpuno nepovjerenje

PRIPREMA ZA TRŽIŠTE RADA

- Da akademski period apsolutno na adekvatan način priprema studente za tržište rada smatra 17% anketiranih lica
- Među ispitanim licima 28,5% smatra da se tokom studija djelimično pripremaju za tržište rada, dok 38,5% ocjenjuje da akademski period u vrlo maloj mjeri priprema studente za tržište rada
- 15,7% sispitanih lica smatra da studijski programi nikako ne pripremaju studente za tržište rada i da stečena znanja tokom studija nijesu primijenili na tržištu rada odnosno da nijesu osjetili benefit od diplome na tržištu rada od stečene diplome

■ Apsolutno ■ Donekle pripremaju ■ U vrlo maloj mjer ■ Nikako

KOMPETITIVNOST MLADIH NA TRŽIŠTU RADA

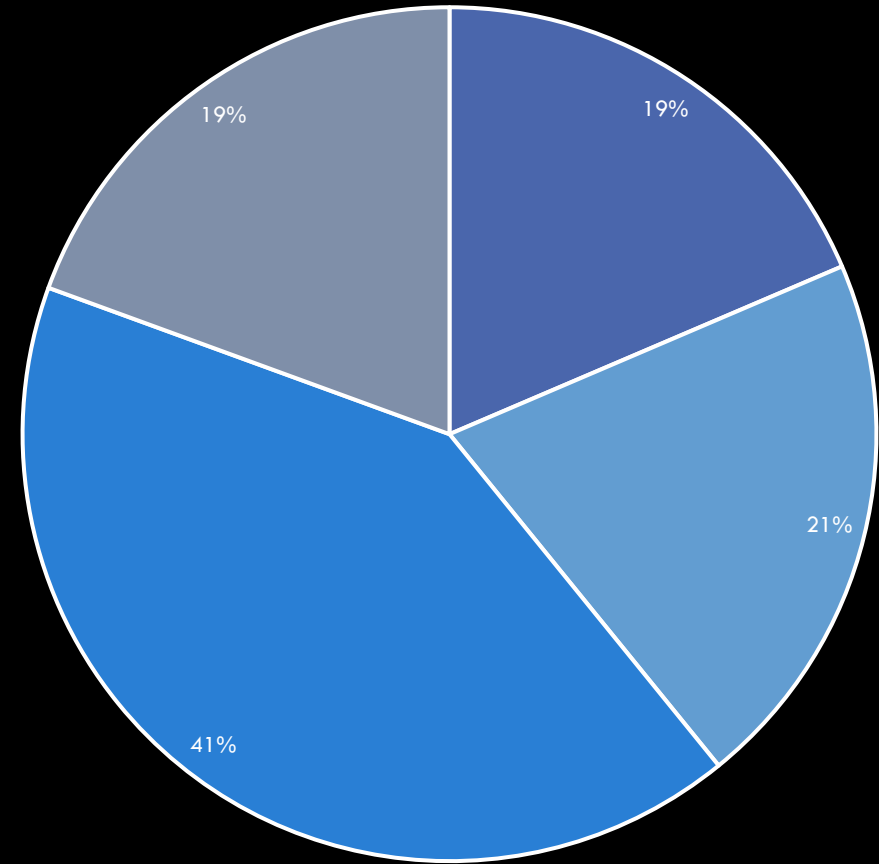
- Najveći broj anketiranih lica smatra da su političke ili lične kompetencije u Crnoj Gori opredjeljujući faktor koji determiniše otvorenost za prilike na tržištu rada (41,4%)
- Da se na tržištu rada cijene znaje i kompetencije ocjenjuje 20,6% anketiranih lica, dok 19,4% smatra da specifična znanja otvrraraju prostor na tržištu rada za mlade
- Svega 18,6% anketiranih smatra da je akademska pozadina ključna determinanta za poziciju mladih na tržištu rada

Specifična znanja/iskustvo

Političke ili lične konekcije

Znanje i kompetencije

Akadska pozadina

□ Akadska pozadina

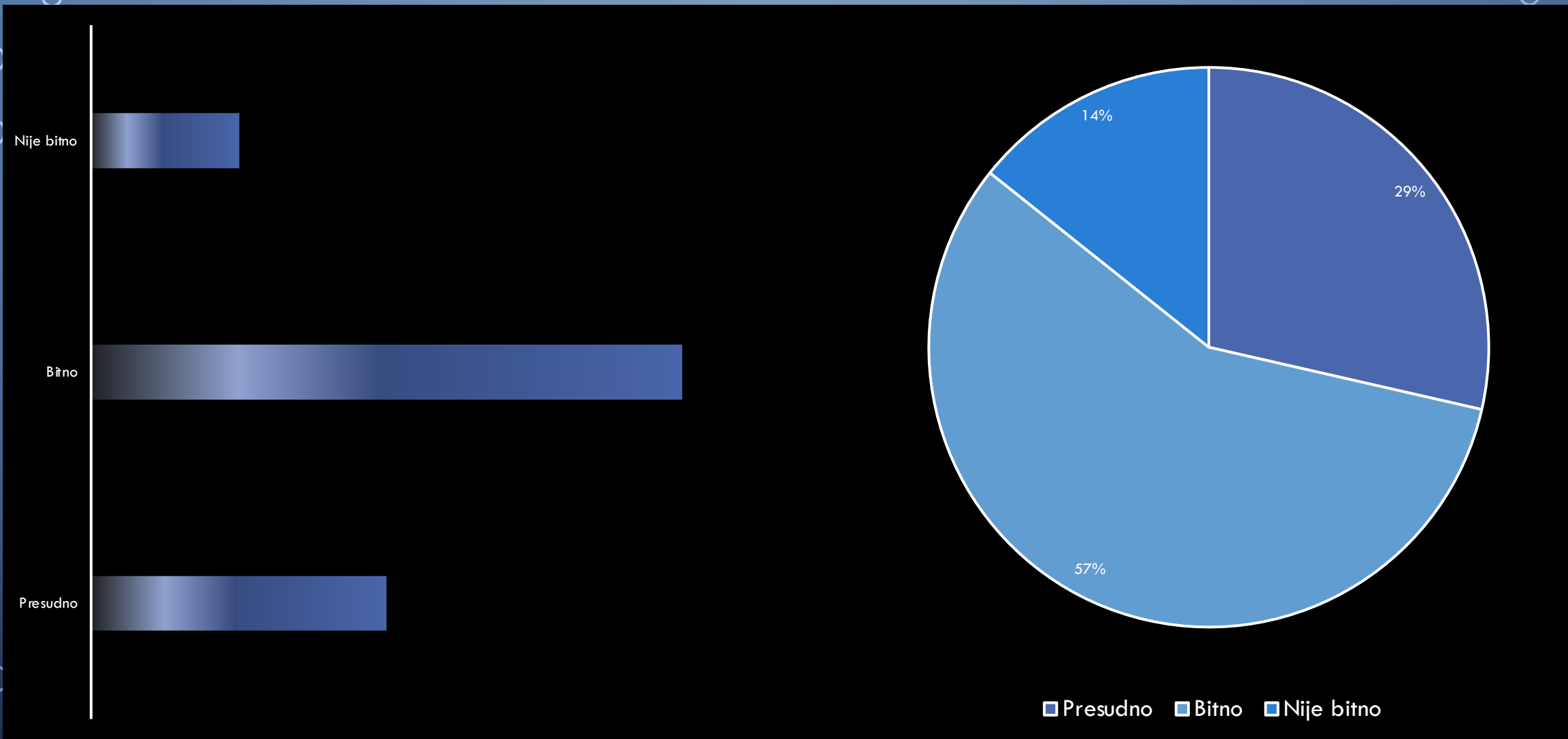
□ Znanje i kompetencije

□ Političke ili lične konekcije

□ Specifična znanja/iskustvo

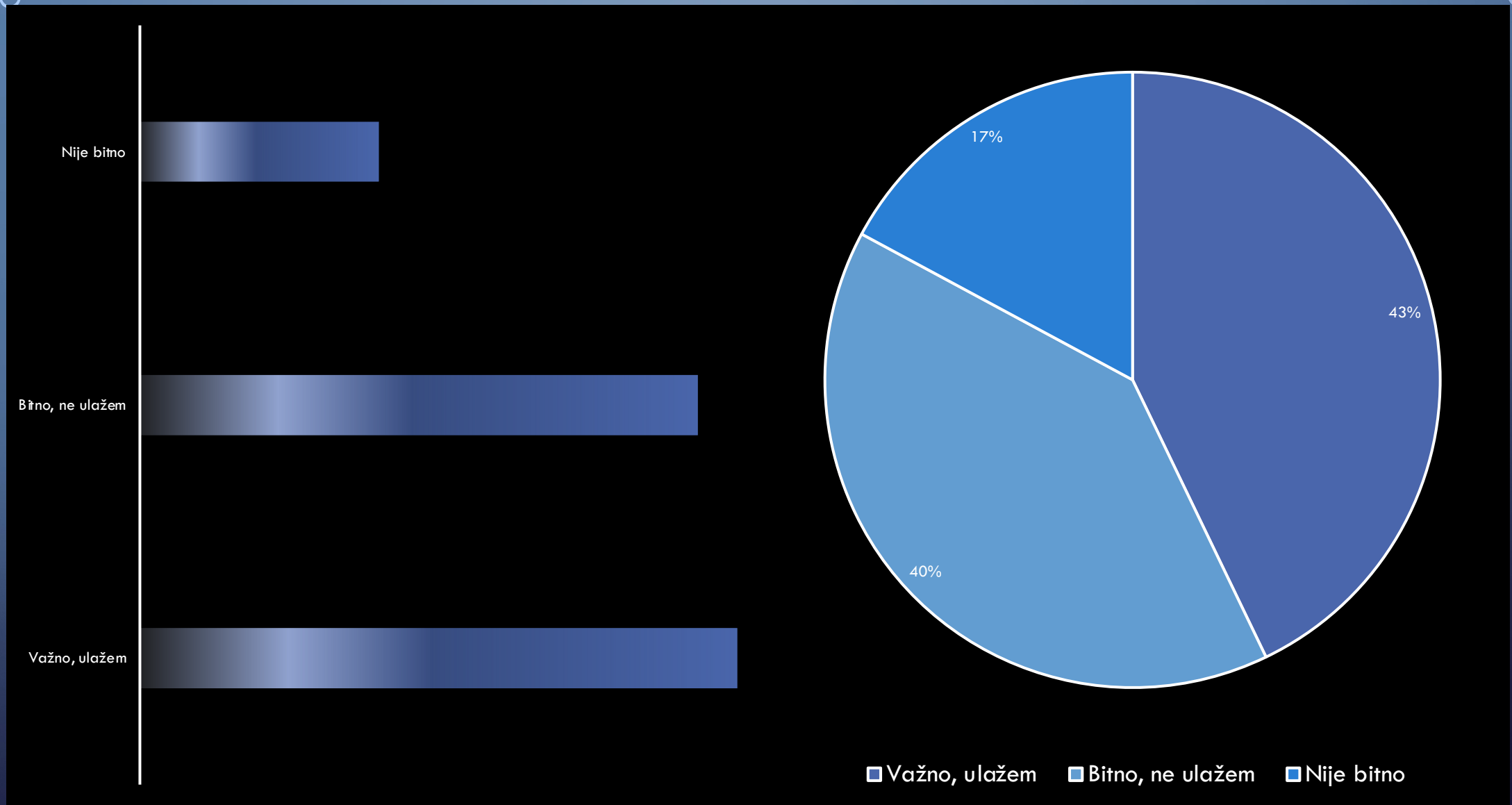
VANINSTITUCIONALNO OBRAZOVANJE I KOMPETITIVNOST NA TRŽIŠTU RADA

- Da je vaninstitucionalno obrazovanje i vaninstitucionalna edukacija važna za poziciju mladih na tržištu rada smatra čak 57,1% anketiranih lica, misleći na sticanje i razvijanje znanja i vještina izvak akademskih okvira
- 28,6% anketiranih cijeni da je vaninstitucionalna edukacija presudna za kompetitivnost na tržištu rada, dajući joj apsolutnu superiornost u odnosu na akademsko obrazovanje iz ugla kompetitivnosti na tržištu rada
- Svega 14,2% anketiranih lica nije uvidjelo važnost vaninstitucionalnog obrazovanja za poziciju mladih na tržištu rada

ULAGANJE U KARIJERNI RAZVOJ

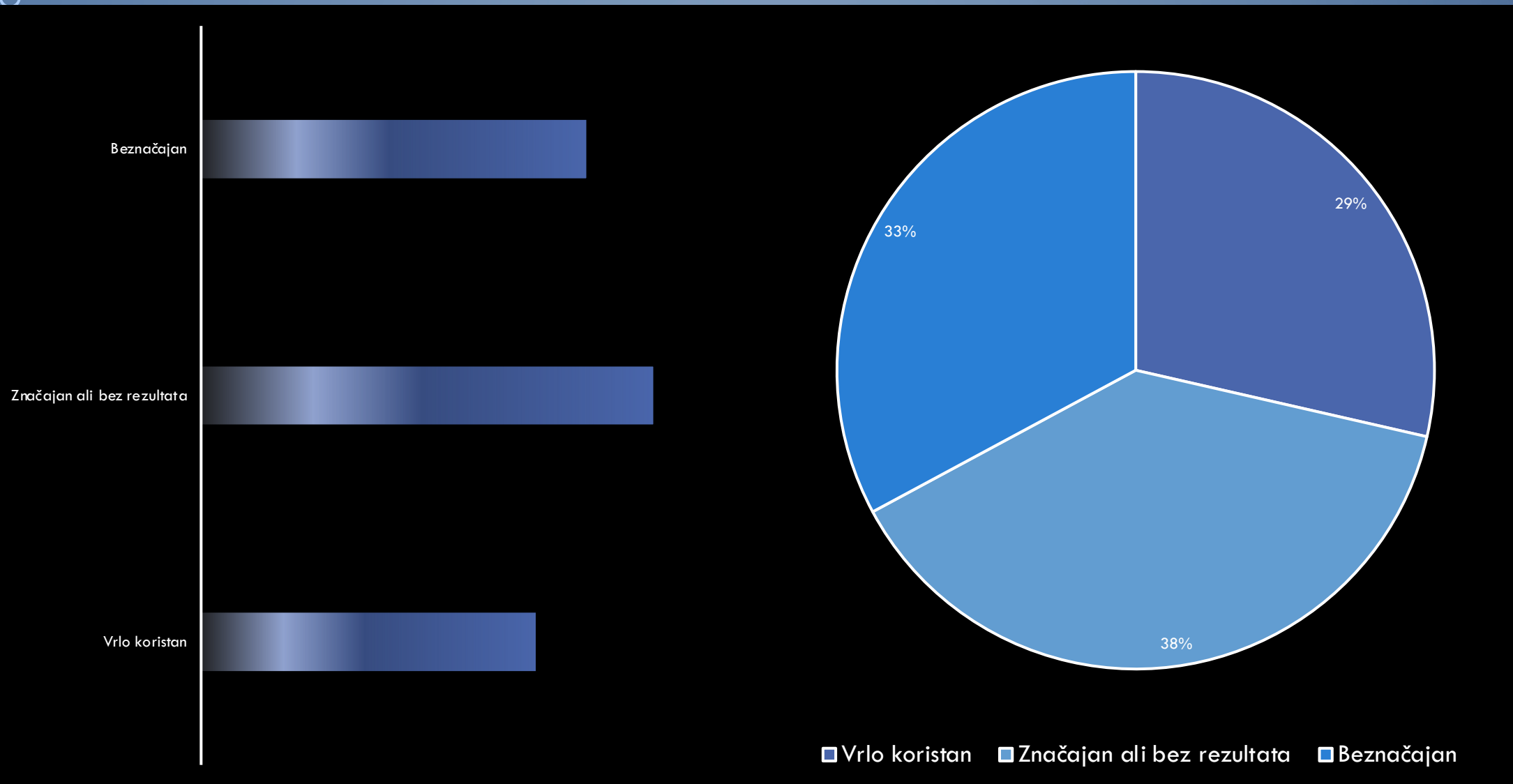
- Dominantan stav anketiranih lica ocjenjuje ulaganje u primijenjeno znanje izuzetno važnim za poziciju mladih na tržištu rada, s tim što 42,9% anketiranih ulaže lična novčana sredstva u sticanje primjenjivih znanja i vještina (seminari, obuke, radionice, kursevi..), dok 40% nakon studija ne ulaže u vaninstitucionalno obrazovanje ali ga takođe ocjenjuju bitnim (razlozi su nedostatak novca, očekivanje od poslodavca da finansira usavršavanja itd.)
- 17,1% anketiranih smatra da ulaganje u primjenjiva znanja nakon studija/školovanja nepotrebno i ne planiraju edukaciju takve vrste

■ Važno, ulažem ■ Bitno, ne ulažem ■ Nije bitno

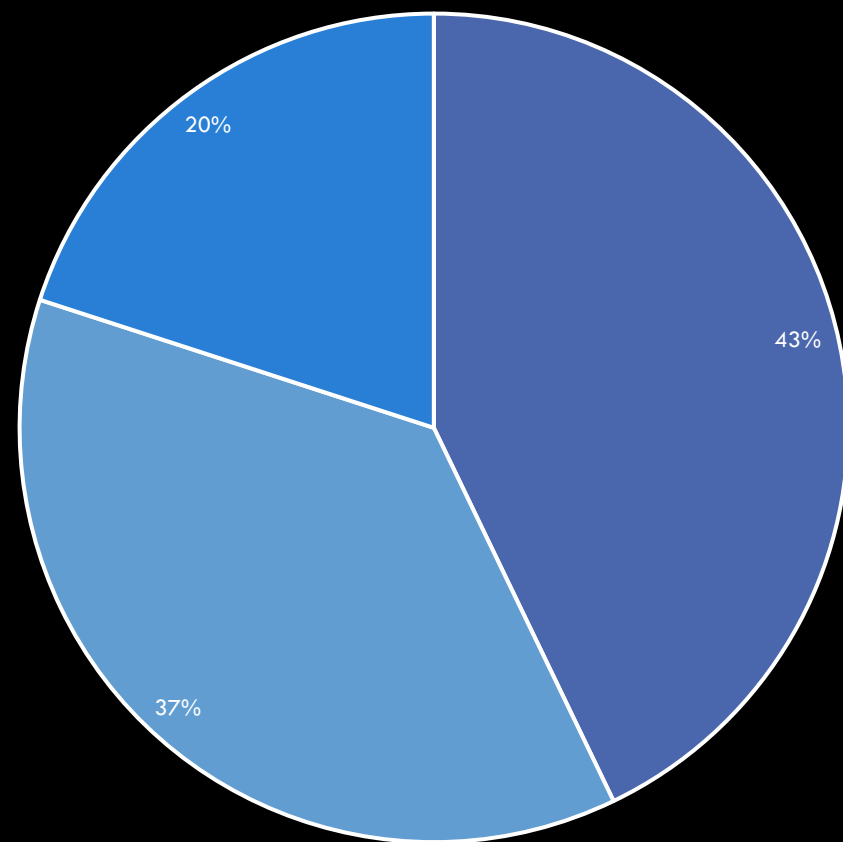
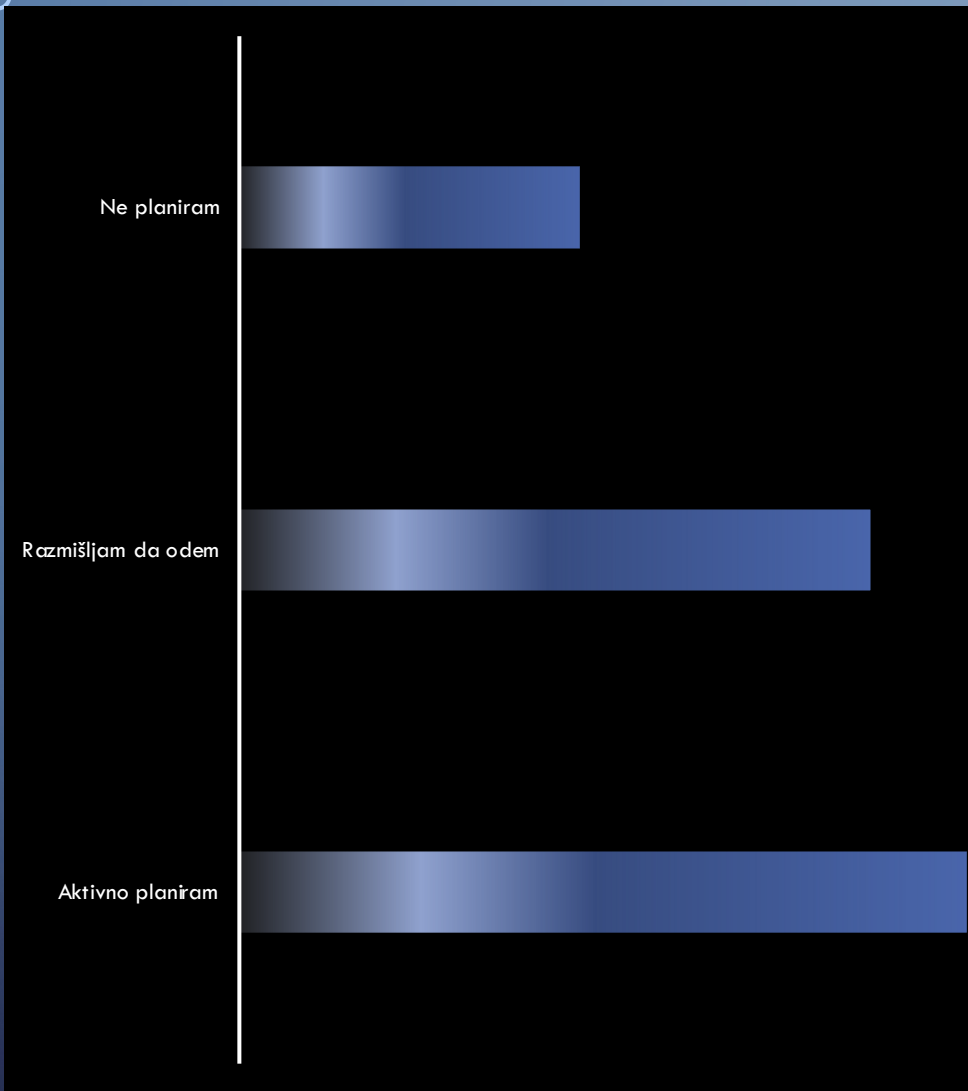
PROGRAM STRUČNOG OSPOBLJAVANJA

- Program stručnog ospobljavanja za lica sa stečenim visokim obrazovanjem najveći dio anketiranih lica doživljava sa rezervom i sumnjom u efikasnost programa.
- Da je program značajan, ali bez značajnijih rezultata smatra 38,6% anketiranih uz napomenu da program nije rezultirao sticanjem očekivanog iskustva i sticanjem radnog mjesta (kao i kompetencija za dobijanje radnog mjesta po okončanju programa).
- 32,9% anketiranih lica program doživljava beznačajnim za poziciju mladih na tržištu rada, doživljavajući ga kao besplatnu radnu snagu za poslodavce bez sticanja značajnog iskustva za svršene studente.
- Program je u potpunosti opravdao očekivanja 28,6% anketiranih lica.

ODLAZAK IZ CRNE GORE

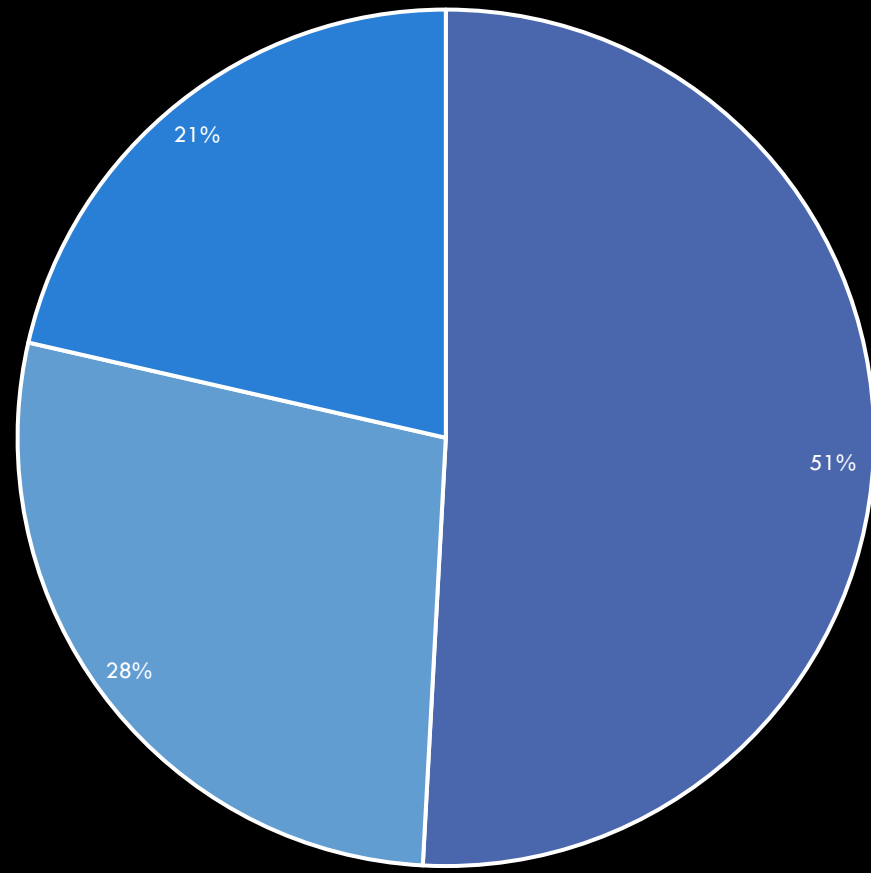
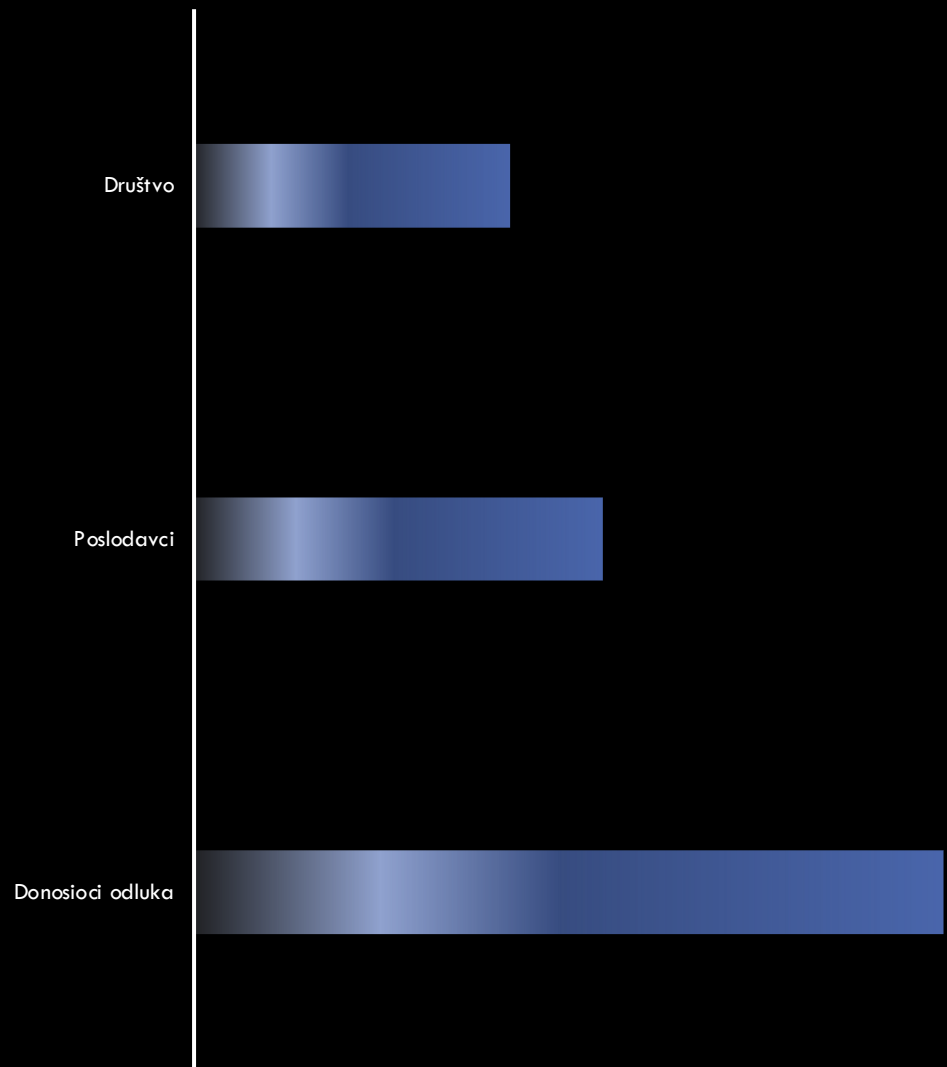
- Najveći broj anketiranih lica (oko 80%) je odlučilo da zbog neadekvatne ekonomske perspektive ili napusti Crnu Goru ili o tome razmišlja.
- 42,9% anketiranih aktivno planira da napusti Crnu Goru, dok 37,1% razmišlja da u jednom momentu ode.
- Svega 20% za sada odlazak iz Crne Gore ne razmatra kao opciju.

■ Aktivno planiram ■ Razmišljam da odem ■ Ne planiram

ODGOVORNOST ZA STANJE

- Odgovornost za stvaranje ambijenta koji mlade navodi na razmišljanje o odlasku iz Crne Gore i generalno loše percepcije ekonomske perspektive za njih u Crnoj Gori, većinski prema anketiranim pada na donosiocce odluka (50,0%) anketiranih lica.
- Da su poslodavci karika koja najviše doprinosi nepovoljnom ekonomskom ambijentu za mlade smatra 27,7% anketiranih, dok 21,4 odgovornost adresira ka kompletnom društvu.

■ Donosioci odluka ■ Poslodavci ■ Društvo

ZAKLJUČAK

Sprovedeno istraživanje potvrđuje hronične probleme visoke nezaposlenosti među populacijom stanovništva o dobi koju je obuhvatio uzorak. Nepovoljna situacija na tržištu rada stvara ambijent u kojem većina mladih planira ili razmišlja o napuštanju Crne Gore (čak 80% zbirno), što predstavlja poseban problem ukoliko se uzme u obzir činjenica da je upravo populacija te dobi ključna za stvaranje nove vrijednosti.

Zabrinjavajuća je percepcija mladih o tradicionalnim obrazovnim ustanovama u smislu pripreme za tržište rada i upotrebljivosti stečenih znanja na tržištu. Visok procenat mladih nema povjerenje u pristrasnost poslodavaca i vjeruju da su lična i politička poznanstva pretežno ključni za dobijanje radnog mjesta/posla/karijernog napredovanja. Anketa takođe sugerise na relativno nisko povjerenje u Program stručnog osposobljavanja cijeneći rezultate istog kao vrlo ograničeni.